

2023 ОНЫ БАТЛАГДСАН ТӨСВИЙН
МЭДЭЭЛЛИЙГ АШИГЛАВ

Швейцарын хөгжлийн агентлаг болон Нийгмийн эгэх хариуцлагын дэлхийн түншлэлийн санхүүжилтээр хэрэгжүүлж буй "Монгол Улсад нийгмийн эгэх хариуцлагыг бэхжүүлэх нь" буюу MASAM II төслийн хүрээнд тус дүүргийн "Иргэдийн төсөв" эмхэтгэлийг бүтээв.

МЭНДЧИЛГЭЭ

Эрхэм Хан-Уулчууддаа энэ өдрийн мэндийг хүргэе!

Хан-Уул дүүргийн хүн ам, өрхийн тоо сүүлийн үед эрс өсөж, Нийслэл Улаанбаатар хотын төвлөрсөн бүс нутаг болон өргөжин хөгжиж, боловсрол, эрүүл мэнд, нийгмийн халамж зэрэг төрийн үйлчилгээг иргэддээ тэгш хүртээмжтэй, чанартай хүргэх шаардлага гарсаар байна. Хүн ам, аж ахуйн нэгж байгууллага нэмэгдэхийн хирээр дүүргийн төсвөөс Нийслэлийн төсөвт төвлөрүүлэх орлого өмнөх жилүүдээс 2-6 дахин өсөж, 2023 онд нийслэлд 210 тэрбум төгрөгийг төвлөрүүлэхээр батлагдлаа.

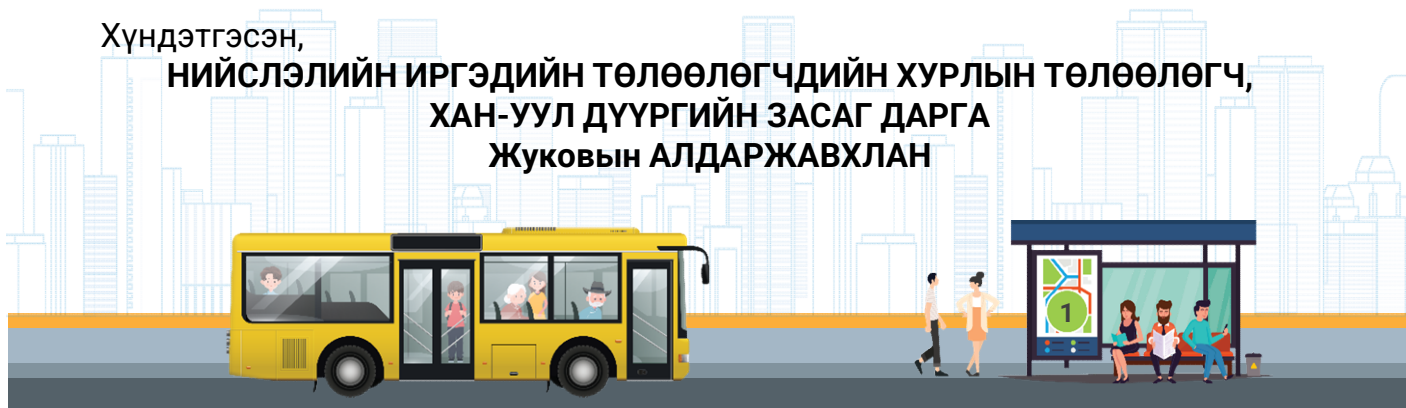
Энэ нь улс орныхоо хөгжил цэцэглэлтэд үнэтэй хувь нэмэр оруулж, нийслэл хотын оршин суугчдын хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжсэн, дүүргийн аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэдтэй нягт хамтран ажилласаны үр дүн юм.

Төсөв нь иргэдийн оролцоог бүрэн дүүрэн хангаж байж, илүү үр ашигтай, илүү оновчтой байдаг. Дүүргийн төсвийн ил тод байдлыг хангах, төсвийн төлөвлөлт дэх иргэдийн оролцоог нэмэгдүүлэх, иргэдэд төсвийн тухай мэдлэгээ дээшлүүлэх, төлсөн татвар хэрхэн зарцуулагдаж байгаад хяналт тавих боломжийг бүрдүүлэх ач холбогдолтой "Дүүргийн иргэдийн төсөв-2023" эмхэтгэлийг Та бүхний гар дээр ил тод хүргэж байна.

Иргэдийн санхүүгийн боловсролыг дээшлүүлэхэд дэмжлэг үзүүлж буй Швейцарын хөгжлийн агентлаг болон Нийгмийн эгэх хариуцлагын дэлхийн түншлэлийн хөрөнгө оруулалтаар Дэлхийн банкны хэрэгжүүлж буй "Монгол Улсад нийгмийн эгэх хариуцлагыг бэхжүүлэх нь" буюу MASAM II төслийн багийнханд дүүргийнхээ иргэдийн өмнөөс талархал илэрхийлж, ажлын амжилт хүсье!

Хүндэтгэсэн,

**НИЙСЛЭЛИЙН ИРГЭДИЙН ТӨЛӨӨЛӨГЧДИЙН ХУРЛЫН ТӨЛӨӨЛӨГЧ,
ХАН-УУЛ ДҮҮРГИЙН ЗАСАГ ДАРГА
ЖУКОВЫН АЛДАРЖАВХЛАН**

АГУУЛГА

МЭНДЧИЛГЭЭ

ДҮҮРЭГ

ТӨСӨВ ГЭЖ ЮУ ВЭ?

ДҮҮРГИЙН ТАТВАРЫН
ОРЛОГО

ДҮҮРГИЙН
ОНХС

ДҮҮРГИЙН ТӨСВИЙН ОРЛОГО,
ЗАРЛАГА

ДҮҮРГИЙН
ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ

ДҮҮРГИЙН ОНХС-ГИЙН
ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ

ХОРООДЫН ХӨРӨНГӨ
ОРУУЛАЛТ, ОНХС

НЭР, НЭРШЛИЙН
ТАЙЛБАР

НИЙСЛЭЛ, ДҮҮРГИЙН
ЧИГ ҮҮРЭГ

ТОВЧИЛСОН
ҮГСИЙН ТАЙЛБАР

ДҮҮРЭГТЭЙ ХОЛБОГДОХ
МЭДЭЭЛЭЛ

ЭРХЭМ ЗОРИЛГО:

Хүнээ эрхэмлэн дээдэлсэн, хүн амын хэрэгцээ шаардлага, дүүргийн онцлогт зохицсон, дэлхийн зах зээлд өрсөлдөх боломжтой, өндөр технологид суурилсан үйлдвэрлэл үйлчилгээг хөгжүүлэх замаар эрүүл аюулгүй орчинтой тэргүүлэгч дүүрэг болохыг эрмэлзэнэ.

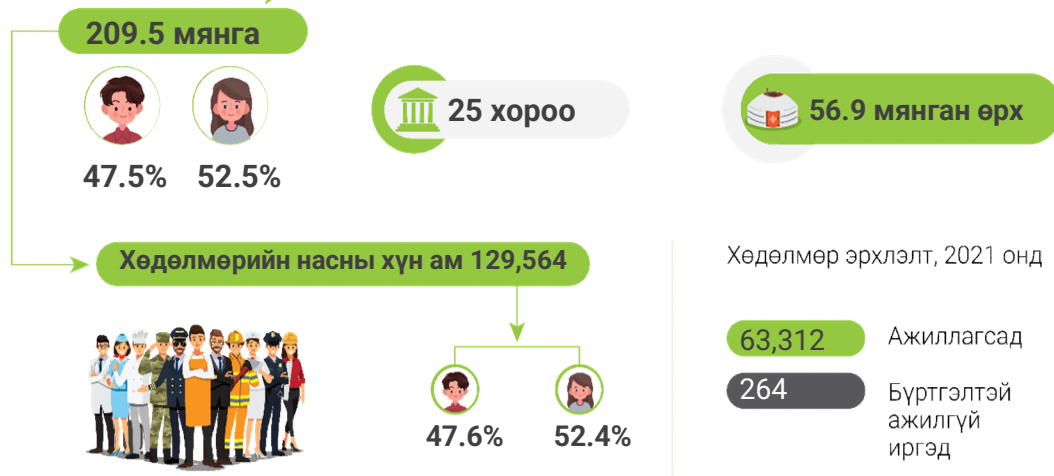

ХАН-УУЛ ДҮҮРГИЙН БИЛЭГДЭЛ

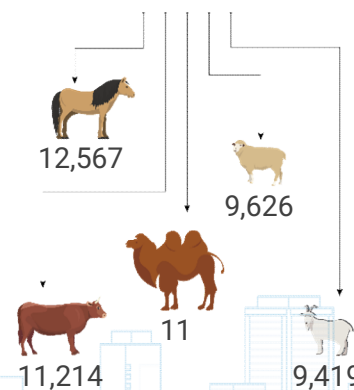
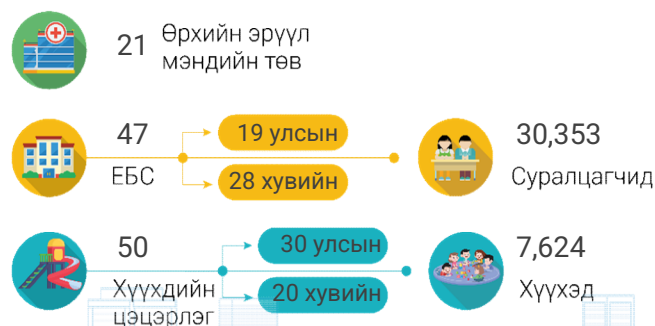
Богд хан уулын онгон шүтээн Хангарьд буюу Дүнжингарав юм. Монголчууд гэгээн мэргэн гэсэн утгатай Богд гэдэг үгийг нэн эрхэмлэн хүндэтгэсэн зүйлдээ өгдөг учир энэ уулыг Богдхан гэх болжээ. Дээр үед мөн уулыг Богд Дүнжингарав гэж нэрлэдэг байжээ. Улаанбаатар хот дөрвөн их уулын хооронд байдгаас зөвхөн Богд Уул л Богдхан цолтой хайрхан юм.

НИЙТ ХҮН АМЫН ТОО

Нийт 42.8 мянган малтай

ТӨСӨВ ГЭЖ ЮУ ВЭ?

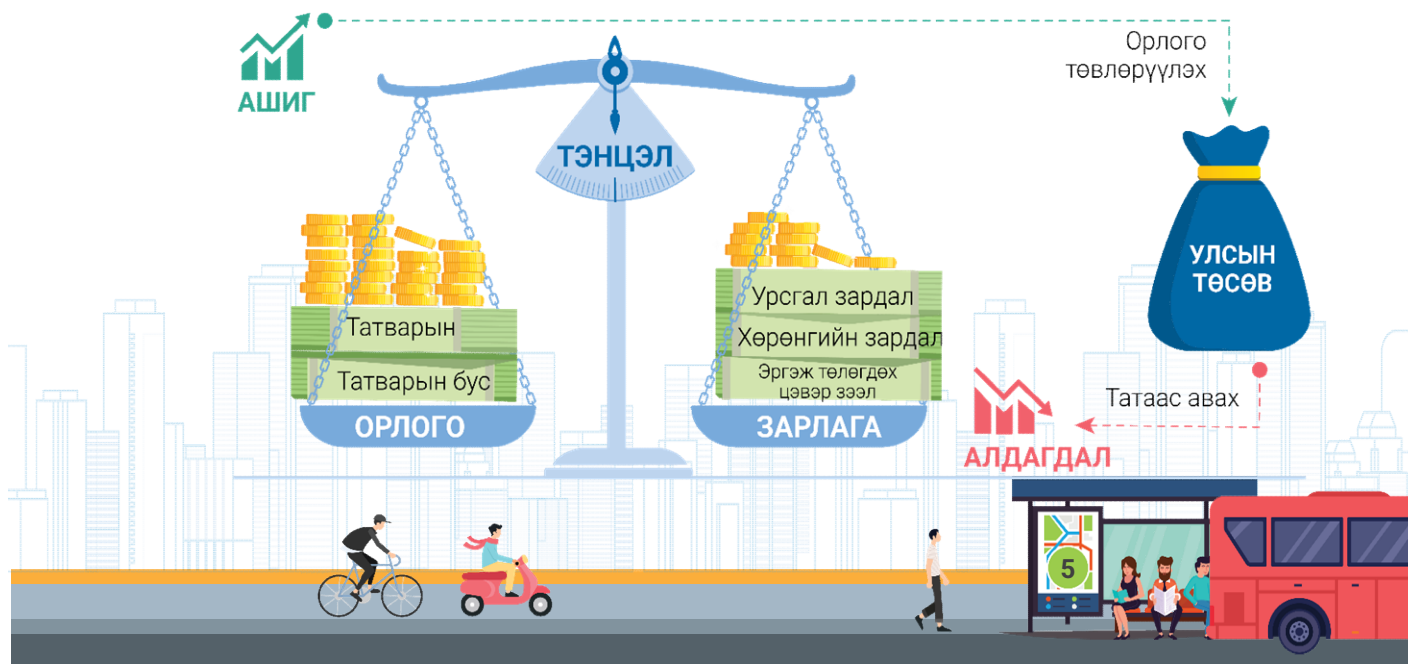
Төрийн болон орон нутгийн чиг үүргийг хэрэгжүүлэх зорилгоор төрийн мэдэлд хуримтлуулан хуваарилж зарцуулах хөрөнгө

ТӨСВИЙН БҮТЭЦ:

ОРОН НУТГИЙН ТӨСВИЙН ОРЛОГО, ЗАРЛАГА, ТЭНЦЭЛ:

ДҮҮРГИЙН ТАТВАРЫН ОРЛОГО:

2022 оныг хүртэл:	▶ 2022 оны 1 дүгээр сарын 1-нээс мөрдөж буй
 Цалин хөлс түүнтэй адилтгах орлогын албан татвараас бусад хувь хүний орлогын албан татвар;	 Цалин хөлс түүнтэй адилтгах орлогын албан татвараас бусад хувь хүний орлогын албан татвар;
 Галт зэвсгийн албан татвар;	 Галт зэвсгийн албан татвар;
 Байгалийн ургамал ашигласны төлбөр;	 Байгалийн ургамал ашигласны төлбөр;
 Ойгоос хэрэглээний мод, түлээ бэлтгэж ашигласны төлбөр;	 Ойгоос хэрэглээний мод, түлээ бэлтгэж ашигласны төлбөр;
 Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны төлбөр;	 Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны төлбөр;
 Хүн амын унд, ахуйн хэрэгцээний зориулалтаар ус, рашаан ашигласны төлбөр;	 Хүн амын унд, ахуйн хэрэгцээний зориулалтаар ус, рашаан ашигласны төлбөр;
 Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж;	 Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж;
 Газрын төлбөрийн орлогын 40%;	 Газрын төлбөр;
	 Үл хөдлөх хөрөнгийн албан татвар;
	 Цалин хөлс, түүнтэй адилтгах орлогын албан татвар.

ДҮҮРГИЙН ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО

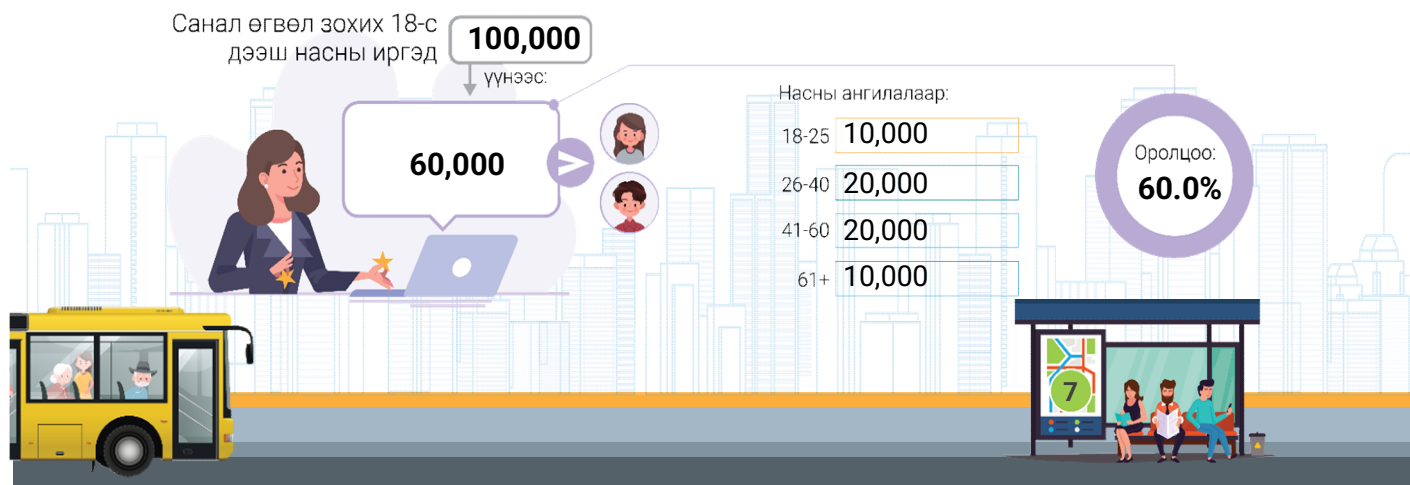
 Орон нутгийн өмчит болон орон нутгийн өмчийн оролцоотой хуулийн этгээдийн орон нутгийн өмчид ногдох хувьцааны ногдол ашиг;
 Орон нутгийн өмчийн эд хөрөнгийг ашигласны төлбөр болон борлуулсны орлого, хүү, торгуулийн орлого;
 Хууль тогтоомжийн дагуу дүүргийн төсөвт орох бусад орлого;
 Газар, байгалийн баялгийн нөөцийг хуульд заасан хэлбэрээр эзэмших, ашиглах, захиран зарцуулахтай холбогдон бий болох орлого нь төсвийн орлого байна;

ДҮҮРГИЙН ОРОН НУТГИЙН ХӨГЖЛИЙН САН:

Орон нутгийн хөгжлийг дэмжих, бүс нутгийн тэнцвэртэй байдлыг хангах зорилгоор улсын төсвөөс орон нутгийн төсөвт олгохоор дахин хуваарилсан хөрөнгө.

ИРГЭДИЙН ОРОЛЦОО:

ДҮҮРГИЙН 2023 ОНЫ ТӨСӨВ

ОРЛОГО

сая төгрөг

Татварын орлого

26.6%▲

288,633.4

Татварын бус орлого

53.9%▲

6,648.3

ОНХС-гийн шилжүүлэг

27.8%▲

1,473.6

Урд оны үлдэгдэл

38.1%▲

18,155.6

Нийслэлийн төсвөөс
олгох санхүүгийн
дэмжлэг

21.4%▲

1,710.1

НИЙТ
ОРЛОГО

316,621.0

27.7%▲

▲▼ өсөлт, бууралт /өмнөх оноос/

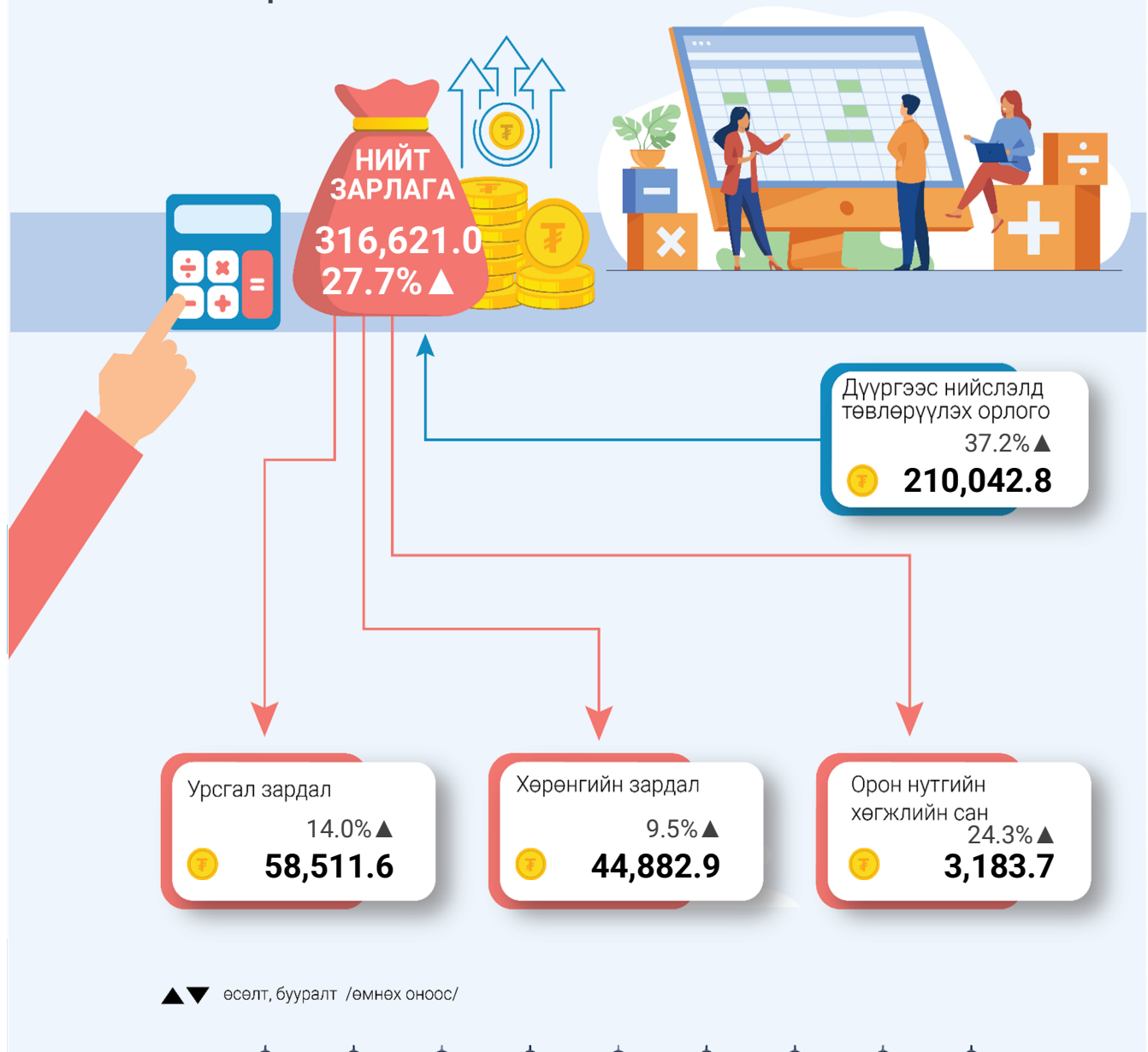
БОГД ХААНЫ ОРДОН МУЗЕЙ

Монголын сүүлчийн хаан VIII Богд Жавзандамба хутагтын Ногоон ордонд байрлах музейн цогцолбор юм. Монгол улсын ууган бөгөөд хамгийн баялаг сан хөмрөг бүхий музейн нэг. 1924 онд байгуулагдсан Монгол улсын анхны музейг 1926 оны Засгийн газрын тогтоолоор Богд хааны Өвлийн ордонд шилжүүлэн байрлуулж, уг ордонд байсан түүх, соёл урлагийн зүйл, бурхан тахил, угсаатны зүйн эд өлөг, төрөл бүрийн амьтны чихмэл дүрс зэргийг музейн үзмэртэй нэгтгэснээр уг музейн үндэс суурь буй болжээ. 1954 оноос Улсын төв музейн харьяа болж байгаад 1961 онд бие даасан музейн статустай болсон. Найдан сүм, Махранзын сүм, Номын сангийн сүм тэргүүтэй долоон сүм, Өвлийн ордон, Амгалан энхийн хаалга, Сэрүүн асар зэрэг 20 шахам байгууламжаас бүрдсэн цогцолбор юм. Музей 8600 гаруй үзмэртэй, жилд 40 мянга гаруй үзэгч хүлээн авдаг.

ЗАРЛАГА

сая төгрөг

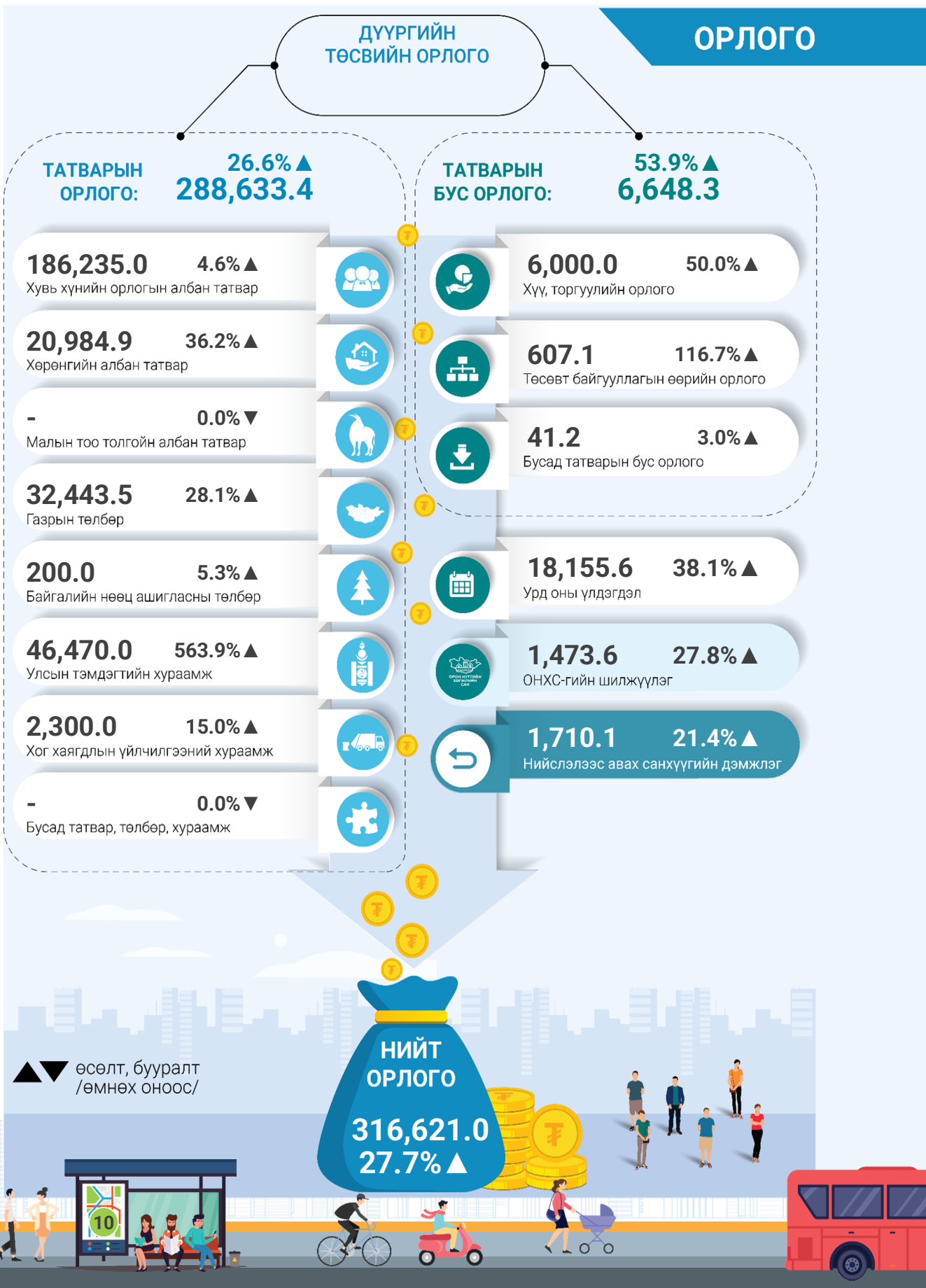
"МӨСӨН ӨРГӨӨ" СПОРТЫН ОРДОН

Хан-Уул дүүрэгт байрлах өвлийн спортын ордон нь 2019 оны 4 дүгээр сарын 14-нд шавь тавьж 2021 оны 9 дүгээр сарын 28-нд албан ёсоор нээлтээ хийсэн. Дэлхийн стандартад нийцүүлэн барьсан тус ордон нь өвлийн спортоор хязгаарлагдахгүй соёл, урлагийн наадам, олон нийтийн нийт арга хэмжээ зохион байгуулах боломжтой Монгол Улсад баригдсан анхны олон зориулалтын өргөө юм. 2,600-3000 хүний суудалтай бөгөөд урлаг, уран сайхны тоглолтод зориулсан дуу авиа, гэрэлтүүлгийн орчин цагийн шаардлагад нийцсэн иж бүрэн төхөөрөмжөөр тоноглогдсон

ДҮҮРГИЙН ТӨСВИЙН ОРЛОГЫН ЗАДАРГАА (сая төгрөг)

ДҮҮРГИЙН ТӨСВИЙН ЗАРЛАГЫН ЗАДАРГАА (сая төгрөг)

ЗАРЛАГА

өсөлт, бууралт
/өмнөх оноос/

НИЙТ
ЗАРЛАГА
316,621.0
27.7%▲

21,375.5

-6.8%▼

Төрийн үйлчилгээ

1,700.0

30.8%▲

Байгаль орчин

11,031.8

44.1%▲

Боловсрол, спорт

598.6

20.8%▲

Соёл

137.5

-31.1%▼

Эрүүл мэнд

2,700.0

-10.0%▼

Нийгмийн хамгаалал

13,066.0

1.8%▲

Хот тохижилт, нийтийн аж
ахуйн үйлчилгээ

7,902.2

169.7%▲

Зам, тээвэр

-

0.0%▼

Бусад

44,882.9

9.5%▲

Хөрөнгө оруулалт

3,183.7

24.3%▲

ОНХС

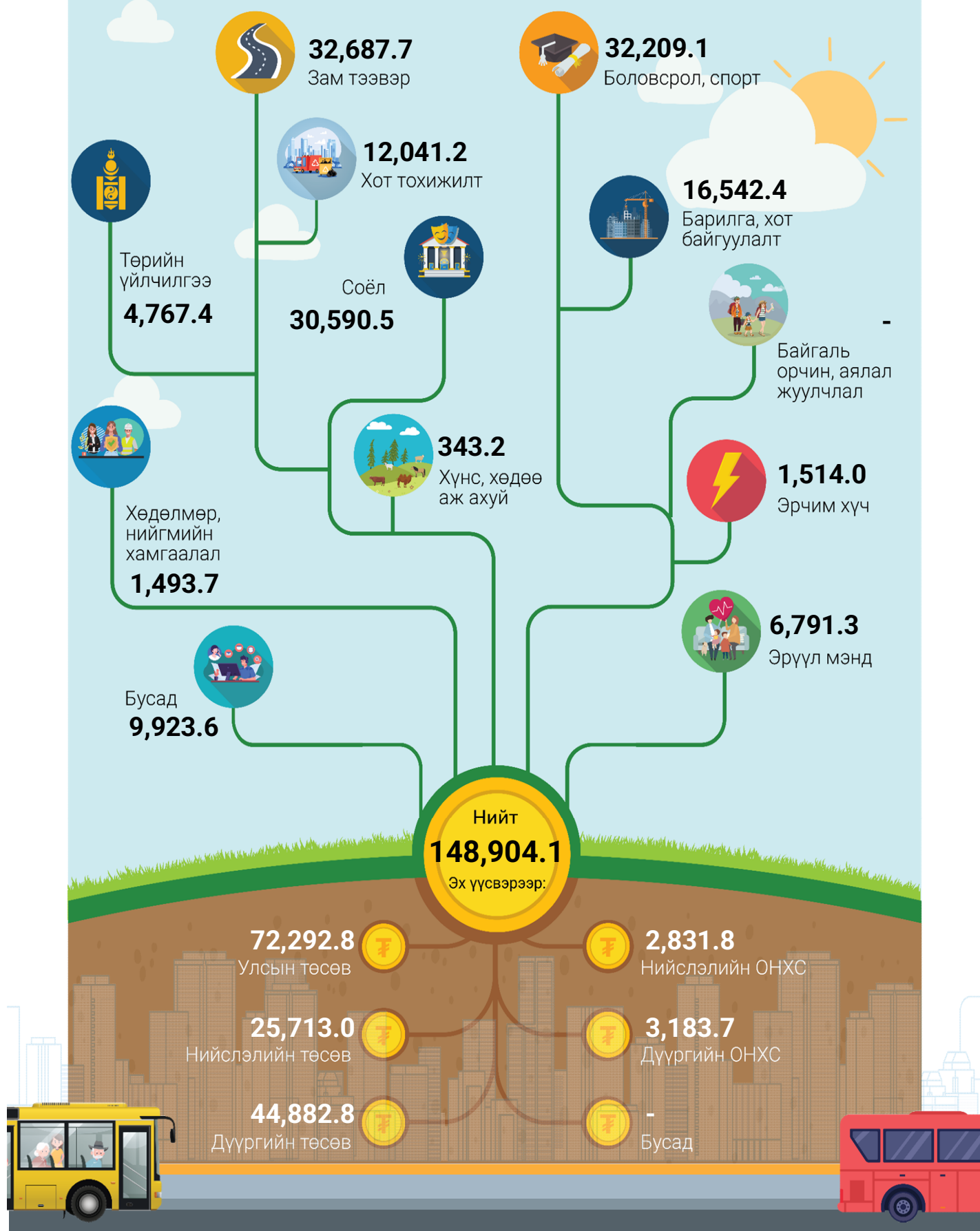

210,042.8

37.2%▲

Дүүргээс нийслэлд төвлөрүүлэх
орлого

ДҮҮРГИЙН ОНХС-ГИЙН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ

Нийт дүн
3,183.7

1,008.2

Хот тохижилт

Боловсрол,
спорт

Барилга, хот
байгуулалт

Төрийн
үйлчилгээ

Хүнс, хөдөө
аж ахуй

1,000.0
Эрчим хүч

Зам тээвэр

Эрүүл мэнд

Хөдөлмөр,
нийгмийн
хамгаалал

1,175.5
Бусад

Байгаль
орчин, аялал
жуулчлал

Соёл

1-Р ХОРОО

ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ (сая төгрөг)

УЛСЫН ТӨСВИЙН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ

ДҮҮРГИЙН ТӨСВИЙН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ

НИЙСЛЭЛИЙН ОНХС

ДҮҮРГИЙН ОНХС

2-Р ХОРОО

ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ (сая төгрөг)

УЛСЫН ТӨСВИЙН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ

НИЙСЛЭЛИЙН ТӨСВИЙН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ

ДҮҮРГИЙН ТӨСВИЙН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ

НИЙСЛЭЛИЙН ОНХС

ДҮҮРГИЙН ОНХС

3-Р ХОРОО

ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ (сая төгрөг)

УЛСЫН ТӨСВИЙН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ

ДҮҮРГИЙН ТӨСВИЙН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ

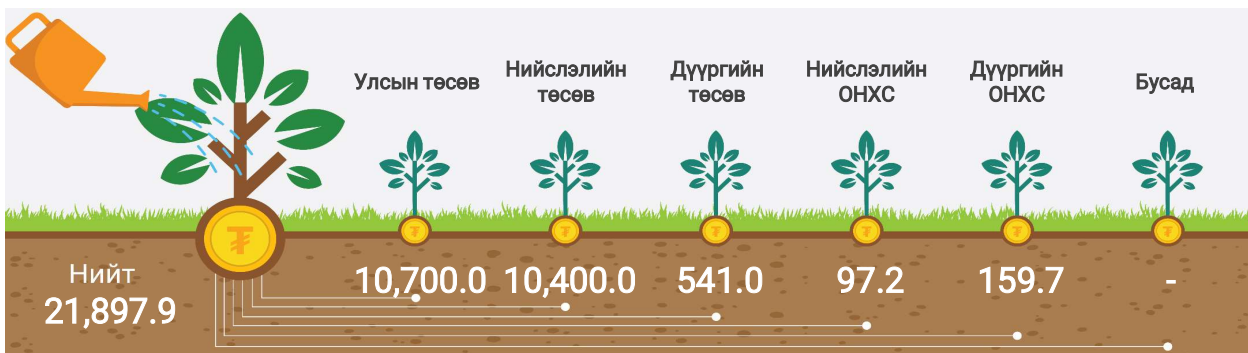
ДҮҮРГИЙН ОНХС

4-Р ХОРОО

ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ (сая төгрөг)

УЛСЫН ТӨСВИЙН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ

НИЙСЛЭЛИЙН ТХО

ДҮҮРГИЙН ТӨСВИЙН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ

НИЙСЛЭЛИЙН ОНХС

ДҮҮРГИЙН ОНХС

5-Р ХОРОО

ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ (сая төгрөг)

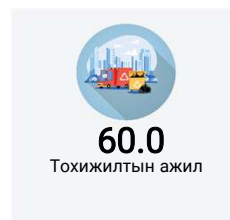
УЛСЫН ТӨСВИЙН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ

ДҮҮРГИЙН ТӨСВИЙН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ

НИЙСЛЭЛИЙН ОНХС

ДҮҮРГИЙН ОНХС

6-Р ХОРОО

ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ (сая төгрөг)

УЛСЫН ТӨСВИЙН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ

ДҮҮРГИЙН ТӨСВИЙН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ

НИЙСЛЭЛИЙН ОНХС

ДҮҮРГИЙН ОНХС

7-Р ХОРОО

ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ (сая төгрөг)

УЛСЫН ТӨСВИЙН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ

ДҮҮРГИЙН ТӨСВИЙН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ

НИЙСЛЭЛИЙН ОНХС

ДҮҮРГИЙН ОНХС

8-Р ХОРОО

ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ (сая төгрөг)

УЛСЫН ТӨСВИЙН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ

НИЙСЛЭЛИЙН ТӨСВИЙН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ

ДҮҮРГИЙН ТӨСВИЙН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ

НИЙСЛЭЛИЙН ОНХС

ДҮҮРГИЙН ОНХС

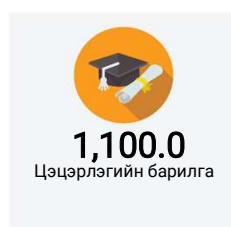
9-Р ХОРОО

ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ (сая төгрөг)

НИЙСЛЭЛИЙН ТӨСВИЙН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ

ДҮҮРГИЙН ТХО

НИЙСЛЭЛИЙН ОНХС

ДҮҮРГИЙН ОНХС

10-Р ХОРОО

ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ (сая төгрөг)

УЛСЫН ТӨСВИЙН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ

НИЙСЛЭЛИЙН ТӨСВИЙН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ

ДҮҮРГИЙН ТӨСВИЙН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ

НИЙСЛЭЛИЙН ОНХС

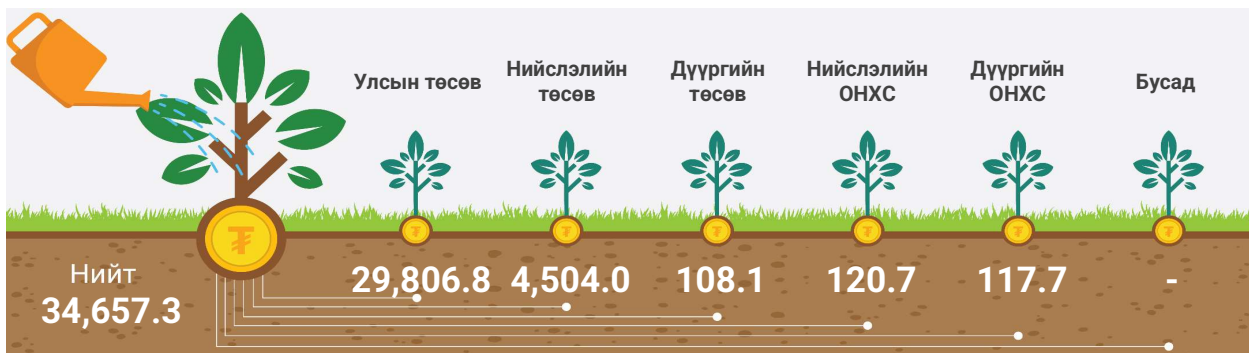
ДҮҮРГИЙН ОНХС

11-Р ХОРОО

ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ (сая төгрөг)

УЛСЫН ТӨСВИЙН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ

ДҮҮРГИЙН ТӨСВИЙН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ

ДҮҮРГИЙН ТӨСӨВ

НИЙСЛЭЛИЙН ОНХС

ДҮҮРГИЙН ОНХС

12-Р ХОРОО

ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ (сая төгрөг)

УЛСЫН ТӨСВИЙН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ

НИЙСЛЭЛИЙН ТӨСВИЙН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ

ДҮҮРГИЙН ТӨСВИЙН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ

НИЙСЛЭЛИЙН ОНХС

ДҮҮРГИЙН ОНХС

13-Р ХОРОО

ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ (сая төгрөг)

УЛСЫН ТӨСВИЙН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ

НИЙСЛЭЛИЙН ОНХС

ДҮҮРГИЙН ТӨСВИЙН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ

НИЙСЛЭЛИЙН ОНХС

ДҮҮРГИЙН ОНХС

14-Р ХОРОО

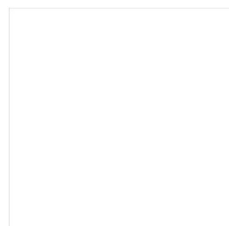
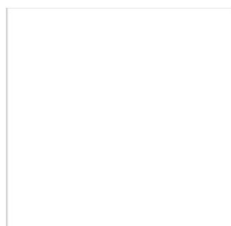
ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ (сая төгрөг)

УЛСЫН ТӨСВИЙН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ

НИЙСЛЭЛИЙН ТХО

ДҮҮРГИЙН ТӨСВИЙН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ

НИЙСЛЭЛИЙН ОНХС

ДҮҮРГИЙН ОНХС

15-Р ХОРОО

ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ (сая төгрөг)

ДҮҮРГИЙН ТӨСВИЙН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ

ДҮҮРГИЙН ОНХС

16-Р ХОРОО

ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ (сая төгрөг)

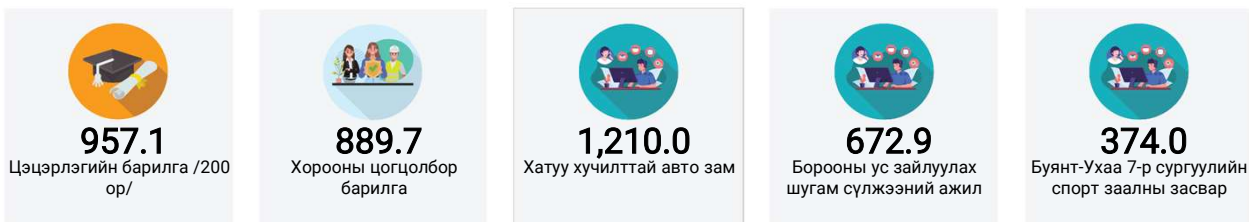
УЛСЫН ТӨСВИЙН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ

НИЙСЛЭЛИЙН ТӨСВИЙН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ

ДҮҮРГИЙН ТӨСВИЙН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ

НИЙСЛЭЛИЙН ОНХС

ДҮҮРГИЙН ОНХС

17-Р ХОРОО

ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ (сая төгрөг)

УЛСЫН ТӨСВИЙН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ

НИЙСЛЭЛИЙН ОНХС

ДҮҮРГИЙН ОНХС

36.6

Соёлын үйлчилгээ

31.1

Боловсрол

50.0

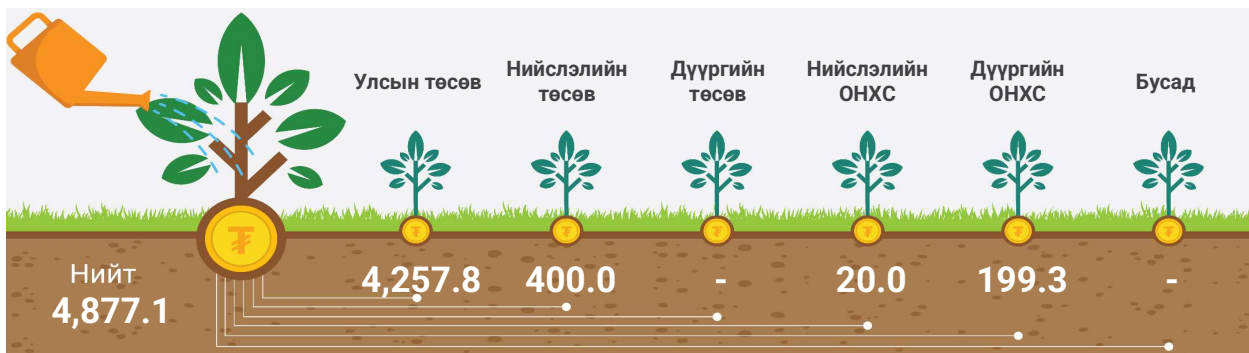
Гэрэлтүүлэг

18-Р ХОРОО

ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ (сая төгрөг)

УЛСЫН ТӨСВИЙН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ

НИЙСЛЭЛИЙН ТХО

НИЙСЛЭЛИЙН ОНХС

ДҮҮРГИЙН ОНХС

19-Р ХОРОО

ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ (сая төгрөг)

УЛСЫН ТӨСВИЙН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ

ДҮҮРГИЙН ТХО

НИЙСЛЭЛИЙН ОНХС

ДҮҮРГИЙН ОНХС

20-Р ХОРОО

ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ (сая төгрөг)

УЛСЫН ТӨСВИЙН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ

ДҮҮРГИЙН ТХО

НИЙСЛЭЛИЙН ОНХС

ДҮҮРГИЙН ОНХС

21-Р ХОРОО

ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ (сая төгрөг)

УЛСЫН ТӨСВИЙН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ

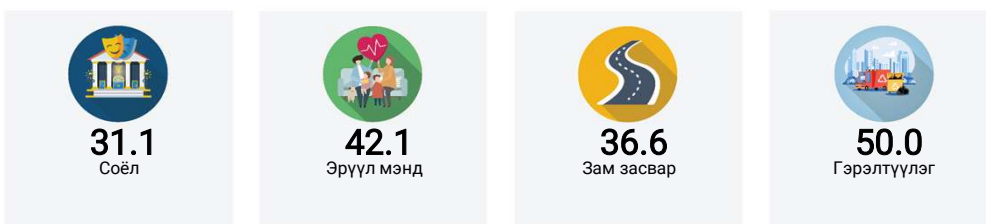
ДҮҮРГИЙН ТӨСВИЙН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ

НИЙСЛЭЛИЙН ОНХС

ДҮҮРГИЙН ОНХС

22-Р ХОРОО

ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ (сая төгрөг)

УЛСЫН ТӨСВИЙН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ

НИЙСЛЭЛИЙН ТХО

ДҮҮРГИЙН ОНХС

31.1
Камержуулалт

36.6
Соёлын үйлчилгээ

50.0
Гэрэлтүүлэг

23-Р ХОРОО

ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ (сая төгрөг)

НИЙСЛЭЛИЙН ТӨСВИЙН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ

ДҮҮРГИЙН ТӨСВИЙН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ

ДҮҮРГИЙН ОНХС

24-Р ХОРОО

ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ (сая төгрөг)

НИЙСЛЭЛИЙН ТХО

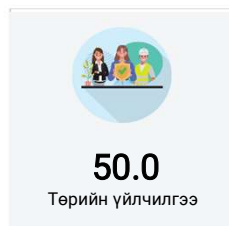
ДҮҮРГИЙН ТХО

НИЙСЛЭЛИЙН ОНХС

ДҮҮРГИЙН ОНХС

25-Р ХОРОО

ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ (сая төгрөг)

ДҮҮРГИЙН ОРОН НУТГИЙН ХӨГЖЛИЙН САН

